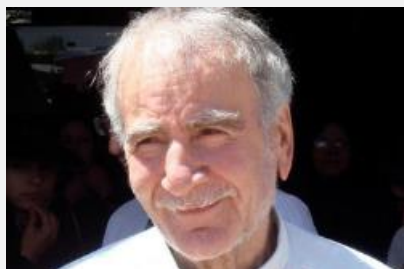

بدون فلسفه، جهان و اجتماع را نمی‌توان فهمید

دکتر دینانی در نشست فلسفه و اجتماع با تأکید بر اینکه بدون فلسفه، جهان و اجتماع را نمی‌توان فهمید، گفت: تا جامعه را نشناسیم فلسفه را نخواهیم شناخت، جامعه را باید با فلسفه شناخت.

دکتر دینانی در نشست فلسفه و اجتماع با تأکید بر اینکه بدون فلسفه، جهان و اجتماع را نمی‌توان فهمید، گفت: تا جامعه را نشناسیم فلسفه را نخواهیم شناخت، جامعه را باید با فلسفه شناخت.

به گزارش خبرنگار مهر، به مناسبت روز جهانی فلسفه نشست «فلسفه و اجتماع» عصر امروز 10 آذرماه در محل مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران برگزار شد.

دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی، استاد بازنشسته فلسفه دانشگاه تهران طی سخنانی گفت: جامعه چیست؟ اجتماع، جامعه است و تا جامعه را نشناسیم فلسفه را نخواهیم شناخت، جامعه را باید با فلسفه شناخت، باید فهمید جامعه آیا مجموعه ای از افراد است و آیا جامعه از تک تک افراد با ارتباط حاصل می‌شود یا بدون ارتباط فکری؟

وی با بیان اینکه ارتباطات با تفکر و عقل انجام می‌شود، اظهار داشت: باید مشاهده کرد ارتباط علم است یا تجربه شخصی؟ فلسفه یعنی عقل و در حقیقت نظام فکری معقول فلسفه نامیده می‌شود. همچنین جامعه از افراد تشکیل نمی‌شود بلکه از ارتباط تشکیل می‌شود.

دینانی در ادامه سخنانش گفت: آیا جهان مجموعه ای از اشیا همچون دریا، حیوان، حشرات و ... است، بیان کرد: به گفته یک فیلسوف جهان مجموعه اشیا نیست بلکه مجموعه وقایع است حال باید سنجید فرق میان شی و واقعه چیست؟ به اعتقاد من جهان از وقایع تشکیل شده است. اگر زبان نبود فلسفه هم نبود و زبان هم باید دید آیا تنها از لغات و مفردات تشکیل می‌شود یا جزیی دیگر.

وی با بیان اینکه باید دید مفهوم ربط چیست که البته حتی تصور آن را هم نمی‌توان کرد، بیان کرد: متأسفانه لغت عربی با همه عظمتی که برای ما مسلمان ها دارد و مقدس است اما در آن حرف ربط نمی‌توان پیدا کرد که البته فارابی این مسئله را فهمیده بود، حال آنکه در زبان فارسی حرف ربط کلمه "است" و در زبان انگلیسی "is" است البته بنا به برداشت هر فرد می‌تواند اینکه در زبان عربی حرف ربط وجود ندارد را نقص یا کمال دانست.

دینانی با تأکید بر اینکه دین امری آسمانی است که می‌توانست به هر زبانی باشد، اظهار کرد: نباید دین را با عربی اشتباه گرفت؛ زبان با مفردات درست نمی‌شود، زبان نظام است، جامعه نظام است بدون نظام ما جامعه نداریم و زبان نظام ارتباطی است.

وی تصریح کرد: شناخت جهان آیا به این است که انسان تک تک موجودات را بشناسد و در این صورت آیا انسان تک تک موجودات را شناخته و آنها به تجربه درآمده اند و آیا تعداد موجوداتی که به تجربه درآمده اند بیشتر از موجوداتی است که به تجربه درنیامده اند یا بالعکس، از این رو برخی از افراد عالم را عبث و بیهوده می‌دانند که به این افراد باید گفت اگر کل عالم عبث است، در این عبث گاه می‌شود موجودی پیدا شود که بداند عبث است؟

وی با بیان اینکه درک فلسفه، نظام معقول جهان هستی است، توضیح داد: این تعریف من از فلسفه است هرچند صدها تعریف تاکنون از فلسفه شده و هر فیلسوفی مطابق نظر خود آن را تعریف کرده است؛ فیلسوف می‌کوشد نظام معقول جهان نه محسوس را دریابد و با این درک است که زبان هم پیدا شده و هر زبانی نظام معقول است نه لغات.

دینانی تأکید کرد: جهان هم یک نظام معقول است و هیچ چیزی در این عالم بدون ربط نیست و اگر ربط از موجود گرفته شود، دیگر وجود ندارد اما در عین حال خود ربط را نمی‌توان پیدا کرد. فیلسوف می‌کوشد اما اینکه برسد یا نرسد سخن دیگری است و آنچه در این میان مهم است کوشش اوست و اگر روزی فیلسوفی پیدا شود که بگوید من همه اسرار هستی را کشف کرده ام قطعاً او دچار بلاهت شده است.

وی با بیان اینکه من سهراب را پدر فلسفه می‌دانم، گفت: فلسفه کوشش است به قدر طاقت بشر مادامی که در توان انسان باشد. فلسفه به کار گرفتن عقل است. برخی عقل را ابزار می‌دانند اگر عقل ابزار است باید دید چه کسی عقل را به عنوان ابزار به کار می‌برد. انسان از جهت عقل، عقل را به کار می‌برد یا بی‌عقلی اگر با عقل به کار می‌برد یعنی چه؟ یعنی عقل، عقل را به کار می‌برد، بنابراین نباید گفت عقل ابزار است.

دینانی با تأکید بر اینکه عقل ابزار نیست بلکه فعال است و هر عقلی فعال است، گفت: اما عقل منفعل هم داریم که دیده می‌شود، یعنی وقتی به فعلیت رسیدیم ذات آن فعالیت است. عقل منفعل تنها در جایی دیده می‌شود که هنوز به فعالیت نرسیده مانند عقل بچه ای که تازه به دنیا آمده است.

وی با اشاره به اینکه عقل داده ها را می‌گیرد و به کار می‌بندد و این فعالیت است، بیان کرد: وقتی ارتباط را از جامعه بگیریم دیگر جامعه نیست و زبان نیز همینطور پس ارتباط است که جامعه و زبان را می‌سازد.

این استاد فلسفه با بیان اینکه فلسفه جهانی است در حالی که فیلسوف ممکن است جهانی نباشد، عنوان کرد: نظام هستی را

تنها فلسفه می فهمد و فلسفه در خلأ کار نمی کند بلکه هماهنگ با علم پیش می رود و جهان را فهم می کند لذا فلسفه می تواند جهانی باشد.

دینانی در پایان سخنانش تأکید کرد: بدون فلسفه، جهان و اجتماع را نمی توان فهمید. جامعه ای که فلسفه نداشته باشد هر اندازه علم هم داشته باشد، دانا نیست و خوشبخت جامعه ای است که بیش از آنکه بداند، می فهمد و بدبخت جامعه ای است که بیش از آنکه بفهمد، می داند.